

הגנה על אזרחים

7-13 באוקטובר 2009

התפתחויות אחרונות מיום שלישי ה-13 באוקטובר:

- **15 באוקטובר:** מועצת זכויות האדם של האו"ם קיימה ישיבה מיוחדת בנוגע לממצאי ועדת איסוף הנתונים בעניין עזה (דוח גולדסטון).
- **14 באוקטובר:** חיל האוויר הישראלי תקף שתי מנהרות מתחת לגבול רפיח – מצרים; ארבעה פלסטינים שעבדו במנהרות ניפצעו במהלך התקיפה.

הגדה המערבית

ריבוי פצועים בהתנגשויות בירושלים המזרחית

בתקופת הדיווח הנוכחית ניפצעו 21 פלסטינים ו-14 ישראלים במספר תקריות אלימות שארעו בין פלסטינים וישראלים; מרבית התקריות ארעו בירושלים המזרחית. בשבוע שעבר ניפצעו 29 פלסטינים וארבעה ישראלים בתקריות אלה. מתחילת 2009 נהרגו 19 פלסטינים ושני ישראלים וניפצעו 721 פלסטינים ו-35 ישראלים בהתנגשויות אלימות בין ישראלים ופלסטינים בגדה המערבית.

בנוסף לכך, במהלך השבוע מת מפצעיו נער פלסטיני בן 17 שנפגע ב-4 במרץ 2009 במהלך פשיטה ישראלית שנערכה בכפר בית אומאר (נפת חברון). לאחר הלוויה שנערכה לנער פצעו הכוחות הישראליים ילד ונער נוסף (בגילאי 12 ו-17) וזאת לאחר שקבוצת נערים ידתה אבנים לעבר החיילים. נער נוסף בן 15 נורה וניפצע השבוע מכדור מתכת מצופה גומי במהלך תקרית ידוי אבנים בסמוך לעיירה יאטה שבדרום הר חברון. כל הארועים בהם ניפצעו פלסטינים, למעט אחד (17) התרחשו בזמן התנגשויות בתוך ומסביב לעיר העתיקה בירושלים והתפשטו לשכונות העיר המזרחית: ואדי ג'וז, ראס אל עמוד, עיסאווייה, צור באהר, מחסום שועפאט ומחסום קלאנדיה. שלושה עשר (13) ישראלים ניפצעו גם כן במהלך ההתנגשויות. בשבוע שעבר הגבילו הרשויות הישראליות את גישת המתפללים למסגד אל אקסא והכניסה הותרה רק לגברים בני 50 ומעלה, נושאי תעודות זהות ירושלמיות, ולנשים בכל הגילאים. בנוסף, כל בתי הספר שבתחומי העיר העתיקה נאלצו לסגור את שעריהם ומדי פעם הוטלו הגבלות כניסה לתחומי העיר. המתח שכך ב-11 באוקטובר, לאחר שכ-200 – 150 מתפללים, ששמרו על נוכחות מתמדת במתחם המסגדים מאז 27 בספטמבר, עזבו את המתחם; התפתחות זאת התאפשרה הודות למאמצי התיווך של ירדני רם דרג, שהשיג התחייבות של שלטונות ישראל שהיוצאים ממתחם המסגדים לא יעצרו על ידי כוחות הביטחון הישראליים.

הפגנות המחאה השבועיות נמשכו בכפרים נעלין ובלעין (נפת רמאללה) ובכפר מעסרה (נפת בית לחם). לא נרשמו נפגעים פלסטינים בהפגנות אלה, ואולם שוטר מג"ב ישראלי אחד ניפצע בהפגנה שנערכה בכפר נעלין. מתחילת 2009 נהרגו בפעולות מחאה נגד הגדר שני פלסטינים וניפצעו 285; כמו כן, ניפצעו 14 אנשי כוחות הביטחון הישראליים.

במהלך תקופת הדיווח נמשכו מבצעי חיפשו ומעצר בגדה המערבית. השבוע ביצעו הכוחות הישראליים 69 מבצעי חיפוש ומעצר, רובן בצפון הגדה המערבית (42); במהלך פשיטות אלה נעצרו 63 פלסטינים. מספר מבצעי החיפוש והמעצר ומספר המעצרים מתחילת 2009 עומד על 108 ו-98 בהתאמה.

עם פתיחת עונת המסיק נותרה רמת האלימות מצד מתנחלים גבוהה

במהלך תקופת הדיווח נרשמו 13 תקריות אלימות בהן היו מעורבים מתנחלים ושהשפיעו על פלסטינים, מספר תקריות זהה לזה שנרשם בשבוע הקודם וכפליים מהממוצע השבועי שתועד מאז תחילת השנה (7). מרבית התקריות ארעו בהקשר של מסיק הזיתים, שנפתח רשמית ב- 11 באוקטובר ועיקרו בגרימת נזק לרכוש פלסטיני; לא נרשמו נפגעים. בנוסף, נרשמו שלוש תקריות בהן הותקפו ישראלים ודווח של שני ישראלים שניפצעו; באחת התקריות אישה ישראלית נפצעה קשה בראשה כאשר רכבה ניסקל באבנים בסמוך לכפר סינג'יל (נפת רמאללה).

על פי דיווחים בתקשורת הישראלית, לקראת עונת המסיק נקטו הרשויות הישראליות במספר צעדים במטרה להגן על החקלאים הפלסטיניים מפני התקפות מצד מתנחלים. צעדים אלה כללו מיפוי איזורי קונפליקט מועדים, סגירת איזורים מסויימים בפני מתנחלים, הוצאת צווי הרחקה מהגדה המערבית לשני מתנחלים אלימים לתקופה של ששה חודשים והצבת גדוד מיוחד של משמר הגבול באיזורים רגישים ומועדים לפורענות. בנוסף, הועברה הודעה לחקלאים הפלסטינים באילו ימים יוכלו למסוק את הזיתים שלהם תחת חסות הצבא ומשמר הגבול.

למרות הצעדים המוזכרים לעיל, דווח השבוע על מספר התקפות של מתנחלים כנגד רכוש פלסטיני, בעיקר מטעי זיתים וכן חבלה ביבול. מתנחלים מסקו זיתים בבעלות פלסטינית, כרתו מספר עצים, גרמו נזק לעצים נוספים והציקו למוסקים בעת שהללו עשו את דרכם חזרה מהמסיק לבתיהם. בכפר קדום (נפת קלקיליה) שרפו מתנחלים ממאחז מצפה עמי 250 עצי זית של פלסטינים. האירוע התרחש בעיקבות פינוי המאחז על ידי כוחות הביטחון הישראליים. תקרית זאת הינה ככל הנראה ביטוי לאסטרטגיית "תג מחיר", אותה אימצו המתנחלים, ואשר לפיה בתגובה לכל ניסיון של כוחות הביטחון הישראליים לפנות מאחז, תוקפים המתנחלים קהילות פלסטיניות. על פי דיווח בתקשורת הישראלית עצרה המשטרה ישראל 13 מתנחלים לאחר שהם סרבו לעזוב את האיזור.

הגישה של מוסקים פלסטינים למטעים בסמיכות או בתוך השטח המגודר של התנחלויות מתאפשר רק בכפוף לתאום מוקדם בין החקלאים, המת"ק (משרד תאום וקישור) הפלסטיני והמת"ק הישראלי. בתקופת הדיווח מנעו כוחות צבא ישראליים מחקלאים מהכפרים לובן אל-שרקיייה, סבסטיה, אל-נקורה, עזמות (נפת שכם), כפר קדום, (נפת קלקיליה) ויאסוף (נפת סלפית), גישה למטעי הזיתים שבבעלותם בקרבת ההתנחלויות עלי, שבי שומרון, אילון מורה וכפר תפוח וזאת בשל אי ביצוע תאום מוקדם. המנהל האזרחי הודיע לחקלאים באיזור רמאללה בכפרים אל-מועי"ר, תורמוס-אייה וסינג'יל, שמסיק הזיתים שבמטעי כפרים אלה, השוכנים בקרבת המאחז עדי עד, יידחה ל-26 באוקטובר. החלטה זאת התקבלה לאחר שני אירועים נפרדים של ידוי אבנים וירי לעבר כלי רכב של מתנחלים שהביאו לפציעת ארבעה מתנחלים (תקרית אחת בה ניפצעו שני ישראלים ארעה בתקופת הדיווח הקודמת).

חודשו הריסות מבנים בבעלות פלסטינית בירושלים המזרחית

במהלך תקופת הדיווח הנוכחית הרסה עיריית ירושלים שני מבנים בבעלות פלסטינית בשכונת בית חנינא, האחד מבנה מגורים והשני מחסה לבעלי חיים, בשל היעדר אישורי בנייה. כתוצאה מהריסת מבנה המגורים, נעקרה מביתה משפחה בת חמש נפשות, כולל שלושה ילדים. כמו כן, ניזוקו היסודות של שני מבנים המצויים בשלבי בנייה בשכונת בית חנינא. באחד המבנים תוכננו להיבנות שמונה יחידות דיור מרווחות. המקרה האחרון של הריסת מבנה בבעלות פלסטינית בירושלים המזרחית ארע ביולי 2009. מתחילת השנה הרסו רשויות העיר ירושלים 127 מבנים בבעלות פלסטינית בשל היעדר אישורי בנייה.

עידכון בנושא הסרת מכשולים

ב- 12 באוקטובר הסיר צה"ל ערמת עפר שחסמה את הכניסה הראשית לכפר עזון (נפת קלקיליה). מיכשול זה הותקן במקום על ידי הצבא ב-18 באוגוסט 2009 בעיקבות סדרת תקריות ידוי אבנים לעבר כלי רכב שגעו בכביש 55 העובר סמוך לכפר. מיכשול זה חסם את דרכם של 15,000 תושבים בשלושה כפרים (עזון, כופר תולת וסניריה) לעיר המחוז קלקיליה, המשמשת כמרכז שירותים חיוניים עבור תושבי כפרים אלה. הסרת מיכשול זה ארעה לאחר שהמשטרה הפלסטינית חיזקה את נוכחותה בשטח. ערמת עפר נוספת, החוסמת את התנועה בין עזון לבין כופר תול, נשארה על כנה, כמו גם גדר לאורך קטע דרך לאורך כביש 55, בסמוך לעזון, שאף הוא נשאר על כנו. נכון ל-29 בספטמבר נרשמו כ-592 מכשולי דרכים ברחבי הגדה המערבית.

שבוע של שקט יחסי ברצועת עזה

השבוע נרשמה ירידה במפלס האלימות הישראלית-פלסטינית ברצועת עזה ובקרבתה; פלסטיני אחד ניפצע בידי כוחות ישראליים, וזאת בהשוואה להרוג אחד ו-12 פצועים בשבוע שעבר. בנוסף לכך פלסטיני אחד מת מפצעים שספג במהלך מתקפת "עופרת יצוקה". מספר הטיילים ופצצות המרגמה, שנורו מעזה לעבר דרום ישראל כולל בסיסי צבא, נותר נמוך ולא נירשמו נפגעים או נזק בישראל.

כוחות ישראליים המשיכו למנוע גישה של פלסטינים לשדות חקלאיים לאורך הגדר ולאיזורי דיג מעבר לטווח שלושה מיילים ימיים וזאת באמצעות ביצוע "ירי לשם אזהרה". כמו כן, טנקים ודחפורים ישראליים נכנסו לעומק של כמה מאות מטרים בשטח הרצועה וביצעו עבודות חישוף וחיפירה.

בתום ארבעה שבועות שבהם נהרגו שמונה פלסטינים בתקריות הקשורות למנהרות, השבוע לא נהרגו פלסטינים במנהרות אלה העוברות מתחת לגבול רפיח-מצרים.

מערכת החינוך ברצועה ממשיכה לסבול משיבושים בשל מחסור בחומרי לימוד וציוד לימודי

האיסור הנמשך על הכנסת חומרי לימוד וציוד לימודי לרצועה ממשיך להשפיע על 240,000 תלמידים במערכת החינוך הציבורית והפרטית ברצועת עזה ועל עוד כ-207,250 תלמידים הלומדים במוסדות החינוך שבניהול אונר"א. על פי דובר משרד החינוך [הפלסטיני] היושב בעזה בתי הספר סובלים ממחסור חמור במכשירי כתיבה, דיו ונייר. כמו כן, ישראל לא התירה את הכנסתם לרצועה של 5,000 שולחנות כתיבה לתלמידים ו-4,000 שולחנות וכיסאות עבור מורים, שנועדו לבתי הספר של אונר"א. ב-11 באוקטובר קרא אירגון משמר זכויות האדם (HRW) לשלטונות ישראל להסיר לאלתר את ההגבלות על יבוא חומרי לימוד וציוד לימודי לבתי ספר ברצועת עזה. בנוסף, אף אחד מבתי הספר שספגו נזקים קלים עד כבדים (לפחות 280 מוסדות חינוך) ו-18 בתי הספר שנהרסו כליל במתקפת "עופרת יצוקה" לא שופצו או ניבנו מחדש, בשל ההגבלות אותן ממשיכה ישראל להטיל על יבוא חומרי בנייה לרצועה.

המצור המוטל על ידי ישראל ממשיך לפגוע בפרנסת התושבים

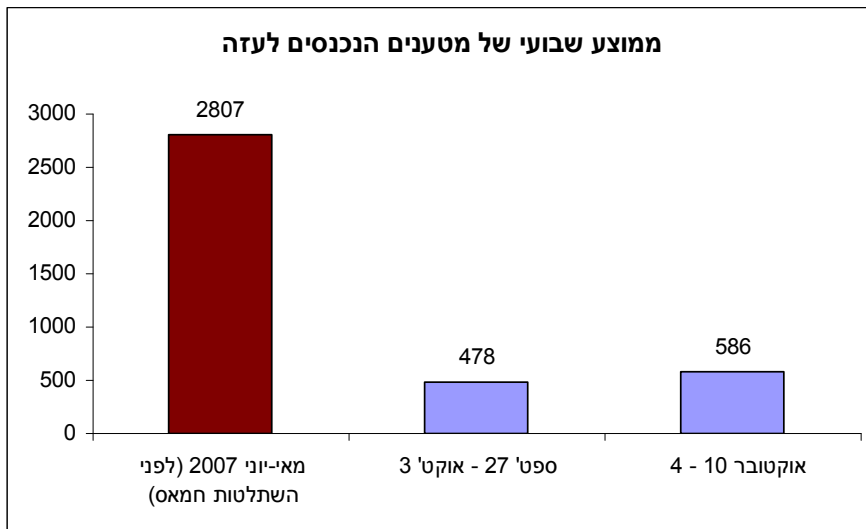
בגילוי דעת אותו פרסם אירגון זכויות האדם הישראלי "גישה", ההגבלות אותן מטילה ישראל על היצוא מהרצועה שוללות הלכה למעשה את פרנסתם של סוחרים ושל מגדלי הלולב, הנרכש בישראל לקראת חג סוכות. בישראל היה מחסור בלולבים לקראת החג ומשלוחי לולב נוספים שהוזמנו יכלו להיות מסופקים אך ורק מרצועת עזה. למרות זאת, חקלאים עזתים המגדלים את הלולב קיבלו היתרי יצוא רק ימים ספורים לפני כניסת החג (2 באוקטובר), מה שלא הותיר בידם די זמן להכנת המשלוחים. ישראל הטילה איסור גורף על היצוא מרצועת עזה מאז תחילת המצור ביוני 2007, תוך גרימת נזקים כבדים לכלכלה המקומית. מטעני היצוא האחרונים מעזה (פרחים) עזבו את הרצועה ב-27 באפריל 2009.

רשויות ישראל מסרבות לשתף פעולה עם אירגוני זכויות אדם בנושא הטיפול בהיתרי יציאה

מאז ה-15 בספטמבר, מסרב משרד התאום והקישור הישראלי לעזה (מת"ק) לקבל בקשות להסדרת היתר יציאה מעזה וכניסה לישראל עבור תושבי הרצועה באמצעות אירגוני זכויות אדם ישראליים. כפוף למדיניות החדשה, כל מבקשי ההיתרים צריכים לפנות באמצעות הוועדות הפלסטיניות לטיפול בעניינים אזרחיים. לטענת שלושה אירגוני זכויות אדם ישראליים (גישה – המרכז המשפטי לחופש תנועה; המוקד להגנת הפרט; רופאים לזכויות אדם) מדיניות חדשה זאת, פוגעת בזכויותיהם של תושבי רצועת עזה לייצוג הולם בפני הרשויות להן נשמרת הזכות הבלעדית להעניק את ההיתר או לדחות את הפנייה. אירגונים אלה מדווחים כי בשנה החולפת הם סיעו (יחדיו) לכ-1,600

עזתים בתהליך הגשת הפנייה שלהם לקבלת היתר כניסה לישראל, לרבות כאלה שניזקקו לגישה מיידית לטיפול רפואי בישראל. לטענת האירגונים, המדיניות החדשה תשלול מעשרות בני אדם בעלי צרכים הומניטריים דחופים את האפשרות לקבלת סעד מידי. האירגונים הגישו השבוע למשרד המשפטים הישראלי מכתב מחאה כנגד המדיניות החדשה.

למרות עליה קלה במספר המטענים, היבוא לרצועה נמוך מהצרכים (4-10 באוקטובר 2009)

השבוע נכנסו לרצועה 586 מטענים (מטען=משאית עם נגרת אחת), כולל 44 מטענים (8%) המיועדים לאירגוני סיוע לחלוקה למוטבים בלבד; כמות זאת מציינת עליה של 23 אחוזים בהשוואה למספר המטענים שנכנסו בשבוע הקודם (478). מספר המטענים שנכנסו השבוע מהווה כ-21% מהממוצע השבועי של המטענים שנכנסו לרצועה בחמשת החודשים הראשונים של 2007, לפני השתלטות החמאס על הרצועה (2,807). בדומה לשבועות קודמים, מוצרי מזון והיגיינה היוו את רוב היבוא לרצועה (96% אחוזים מכלל היבוא) כאשר היתרה כוללת כמויות מוגבלות של תשומות חקלאיות, חומרי אריזה, אספקה רפואית ומוצרים מתכלים נוספים שאינם מוצרי מזון.

הכנסת פריטי אספקה חיוניים אחרים, כולל חומרי בנייה (מלט, צינורות פלדה לבניין, זכוכית, עצים וכו'), חלקי חילוף לפרוייקטים לשיקום מערכות המים והתברואה, חומרי אריזה ופריטי ציוד נוספים הדרושים לתעשייה ולתחומי החשמל וטכנולוגיית המידע וכן כלי רכב, נותרו אסורים ליבוא או שהוכנסו מהן כמויות מוגבלות בלבד.

יבוא הדלקים מתחת לאומדן הצרכים

מסוף הדלקים בנחל עוז היה סגור במהלך השבוע כולו. השבוע הוכנסו לרצועה מישראל בסך הכל 135,000 ליטר דלק תעשייתי המשמש לתדלוק תחנת הכוח העזתית. הדלק הוכנס לרצועה דרך צינור הדלק החדש שהותקן לאחרונה במעבר כרם שלום. כמות זאת נמוכה בהרבה מהכמות השבועית הרגילה של 2.2 מיליון ליטר דלק המוזרמת לרצועה מדי שבוע מאז אוקטובר 2007, והנמוכה ביותר מתחילת 2009. המחסור שנוצר השבוע בתחנת הכוח כוסה חלקית בעזרת העודף שנותר מהכמות הגדולה יחסית של דלק תעשייתי שהוכנסה לרצועה בשבוע שעבר ועמדה על 3.5 מיליון ליטר. דלק ודיזל מצריים, המיובאים לרצועה דרך המנהרות שבגבול עזה-מצרים, זמינים בשוק המקומי. על פי הערכת איחוד בעלי תחנות הדלק בעזה, מיובאים מדי יום לרצועה דרך המנהרות כ-100,000 ליטר דלק ו-100,000 ליטר בנזין.

הנוסח המחייב הוא המקור בשפה האנגלית; לקריאתו פנו לאתר OCHA

http://www.ochaopt.org/documents/ocha_opt_protection_of_civilians_weekly_report_2009_10_13_english.pdf